

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

POMIRITVENI POSTOPEK IN POLICIJSKO DELO V SKUPNOSTI

BENJAMIN FLANDER

Fakulteta za varnostne vede UM

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

O VSEBINI PRISPEVKA

- Prikaz ugotovitev raziskave stališč VPE in njihovih pooblaščenecv o nekaterih ključnih vidikih in vprašanjih izvajanja pomiritvenih postopkov
- Intervjuji s komandirji policijskih postaj oz. njihovimi pomočniki, ki so imeli v zadnjih treh letih izkušnje z vodenjem pomiritvenega postopka
- V okviru PS Varnost v LS → nadgradnja ugotovitev CRP V5-1942 v zvezi s pomiritvenimi postopki
- Zanimalo me je (glej spodaj predpostavke!), če oz. v kolikšni meri neposredni izvajalci PomP dojemajo kot vzvod policijskega dela v (lokalni) skupnosti

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

METODA

- Vključenih šestnajst (15 !) policijskih postaj (PP), po dve z območja vsake od policijskih uprav (PU)
- Z območja vsake PU smo skušali vključiti eno mestno PP in eno PP s sedežem v večjem ali manjšem kraju na slovenskem podeželju
- **Z uslužbenci policije z izkušnjami pri vodenju PomP** v zadnjih treh letih smo opravili **strukturiran pisni intervju** (konkretno → s štirimi komandirji ter desetimi pomočniki in eno pomočnico komandirja)
- VPRAŠALNIK → 20 vprašanj o različnih vidikih izvajanja PomP in njihovi morebitni povezavi s PDS

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

POMIRITVENI POSTOPKI IN PDS

- Strokovna literatura → izvajanje PomP in PDS sta **področji, ki sta obravnavani ločeno**
- PDS → **preventivno delovanje policije v sodelovanju z občani v okviru t. i. varnostnih sosvetov; temelji na medsebojnem zaupanju in partnerskem sodelovanju med državljani in policijo** (Meško, 2001; Jere, Sotlar in Meško, 2021); PomP → **del pritožbenega mehanizma zoper delo policistov**
- IZHODIŠČA IN PREDPOSTAVKE → po ZNPPol (2013) **je PomP "razgovor s pritožnikom"** (neformalni del pritožbenega mehanizma); **v večini primerov se izvaja na PP** → lokalna raven organiziranosti policije; **pritožniki so v večini primerov občani oziroma prebivalci lokalnih skupnosti**; pri PomP gre za **neposredno komunikacijo med policijo in prebivalci oziroma občani LS (o policijskem delu)**
- ❖ Glede na navedena izhodišča → **Ali je po mnenju izvajalcev PomP moč umestiti v kontekst policijskega dela v (lokalni) skupnosti? Ali v izvajanju PomP zaznavajo tudi elemente PD(L)S?**

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (I.)

- **Izvajalci PomP** → 15 PP; na 1 samo komandir, na 5 tudi komandirji, na 9 (-2 !) pa izključno pomočniki
- **Izkušnje intervjuvancev z vodenjem pomiritvenih postopkov se precej razlikujejo** → 2→ od l. 2007 2→ od l. 2020; en od l. 2017, **večina pribl. 10 let**; 1→ med 30 in 40; 1→ od l. 2011 pribl. 5 na leto; 2→ pribl. 20; 2→ pribl. 15; **ostali/večina pribl. 10**; 1→ nobenega)
- **Črpanje znanja in izkušenj za uspešno izvajanje pomiritvenih postopkov** → **Večina**→ ZNPPol, interna strokovna navodila in usmeritve ter samostojno izobraževanje (strokovna literatura); 1→ tudi Pravilnik o reševanju pritožb zoper delo policistov; **3→ letna izobraževanja in usposabljanja (MNZ)**; 1→ gradiva o reševanju pritožb na intranetu policije; 1→ sodna praksa in evidence PU; 1→ izključno samostojno izobraževanje, izmenjava stališč in mnenj s (starejšimi) kolegi in že pridobljene lastne izkušnje; 1→ 20 let izkušenj s področja policijskega dela (8 let VPO)

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (II.)

- **Udeležba na usposabljanjih** → 5 → nikoli (1 → ni mu znano, da bi bilo tovrstno usposabljanje kdaj organizirano; 2 → dopuščata možnost da je bilo organizirano, a se ne spomnita (bi se ga pa z veseljem udeležila); 1 → razlog: komandir je postal pred manj kot enim letom); večina → enkrat (pred več kot petimi leti); 1 → 3-krat; 1 → najmanj 5-krat; 2 → pred prvim vodenjem PP (!)
- **Ustreznost načina/vsebine usposabljanj** → 2 → format usposabljanja je primeren (seznanitev s predpisi + analiza resničnih praktičnih primerov); 1 → pogreša bolj praktičen pristop (priprava zapisnika ipd.); 1 → "poudarek je na predstavitvi predpisov", "ni bilo konstruktivnega dialoga", "usposabljanj je na splošno premalo"

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (III.)

- **Najpogostejši pritožbeni očitki** → 13/15 → **domnevno neprimerna komunikacija s pritožniki**; večina → **domnevno nesorazmerno ali neupravičeno izvajanje policijskih pooblastil ali uporaba prisilnih sredstev** je (bila) zelo redko pritožbeni razlog; 2 → domnevno neodzivnost oz. opustitev dolžnega ukrepanja; 1 → nepopolna ugotovitev dejstev in okoliščin pri izvedbi policijskega postopka

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (IV.)

- **Priprava na izvedbo (opis)** → **precej različni odgovori**; nekateri → zelo skopi in splošni (trije ali štirje kratki stavki/alineje, 6 → natančen in podroben opis (preučitev pritožbe, poziv k dopolnitvi, preučitev predpisov, preverjanje izvedenih postopkov itn.; tudi zbiranje obvestil od občanov, če so bili prisotni ob dogodku !!); potrebna je tudi komunikacija z uslužbenci DPDVN oziroma pooblaščenci ministra); 1 → tudi razgovor s pričami, ki jih predlaga pritožnik
- 1 → pripravlja se tudi doma; upošteva, ali gre za osebo, ki se pogosto pritožuje, ali pa za osebo, ki je to storila prvič, preveri ali je pritožnik že kdaj storil KD ali prekršek, ali ima odvetnika ali ne; 1 → **se skuša vživeti v pritožnikovo razmišljanje in njegovo občutenje v policijskem postopku**, ki je bil povod za pritožbo; 1 → **postopek skuša voditi tako da pride do pomiritve**, če je treba **poda dodatna pojasnila k ugotovitvam**

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

29. 11. 2021

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (V.)

- **Prisotnost pooblaščenec ministra (monitoring) → 14/15 → v zadnjih dveh letih je v njihovi enoti vsaj v enem PomP pooblaščenec ministra izvajal monitoring;** približno polovica intervjuvancev → "pripomb ni bilo", "nepravilnosti niso bile ugotovljene", "pooblaščenec ministra je ugotovil da bi v postopku pred senatom prišlo do enakih ugotovitev" ipd. (*druga polovica ni odgovorila !!);
- **Polovica intervjuvancev → monitoring je dobrodošel; druga polovica → monitoring ne vpliva (bistveno) na uspešnost izvedbe pomiritvenih postopkov;** 2 → prisotnost pooblaščenca ministra daje pritožniku občutek nepristranskosti; 1 → uspeh pomiritvenega postopka odvisen od tistega, ki ta postopek vodi
- Vsi intervjuvanci → **izvajalcem je zagotovljena ustrezna samostojnost in avtonomnost**

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

29. 11. 2021

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (VI.)

- **Razgovor s policistom in prisotnost policistov med postopkom** → Vsi intervjuvanci → s policistom, opravijo razgovor; **večina intervjuvancev** → **do soočenja pritožnika in policista v večini primerov ne prihaja** ("ker prisotnosti policistov zakon ne zapoveduje", "postopka se udeležijo, če so prepričani, da so postopke izpeljali zakonito" (!!)), **2** → **policisti pri izvedbi postopka v njihovi enoti vedno prisotni**; **1** → "soočenje policista in pritožnika je potrebno, da policist lahko pojasni svoja dejanja v postopku s pritožnikom ter da lahko ob manjši kršitvi izreče opravičilo pritožniku"

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

29. 11. 2021

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (VII.)

- **Rezultat in posledice pomiritvenega postopka** → Vsi intervjuvanci → **noben PomP ni končal z ugotovitvijo, da je policist ravnal nezakonito ali da je z dejanjem ali opustitvijo dejanja pritožniku kršil človekove pravice** (v večini primerov ugotovljenih nepravilnosti je šlo za **neprimerno komunikacijo policista**); v nobenem primeru ni bila dana pobuda za uvedbo disciplinskega postopka ali drugega ukrepa; **opozorilni razgovor; primer predstavljen na delovnem sestanku**)

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostno inženjirstvo

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (VIII.)

- **Ustreznost/premembe veljavne ureditve** → Nekateri → veljavna ureditev je ustrezna oziroma primerna: **drugi** → **potrebne so manjše ali večje spremembe**
- **POMANJKLJIVOSTI** → obsežnost PomP in prekratki časovni roki; potrebna je poenostavitev ("postopek je preveč formaliziran"); zaradi očitno neutemeljenih pritožb razmisliti o uvedbi plačila takse (posledično bi bilo očitno neutemeljenih pritožb manj, maj bi bilo tudi slabe volje policistov); 2 → pogrešata več izobraževanja in usposabljanja pred začetkom vodenja; 1 → konkretnejše usmeritve SPZP DPDVN ob odstopu pritožbe; 3 → potrebne korenitejše spremembe obstoječega formata (prenos reševanja vseh pritožb v postopke pred senatom; preselitev na raven PU; izočtev iz Policije in MNZ → ureditev, ki ne bi porajala dvoma o pristranskosti odločevalcev)

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (IX.)

- Ali menite, da so bili v zadnjih treh vsi PP v vaši enoti izvedeni neodvisno, nepristransko in strokovno (139. člen ZNPPol)? 14/15 → odgovorili kategorično pritrdilno; 1 → "bi si to upal trditi"
- Pripombe pritožnikov glede (ne)pristranskosti vodenja postopka → Večina intervjuvancev → pritožnik je zatrjeval, da so mu bile kršene postopkovne pravice ali da je bil postopek voden pristransko ("očitki da vrana vrani ne izključe oči") ali pa ni bil zadovoljen z ugotovitvami ; 2 → brez očitkov pritožnikov na njuno vodenje

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

29. 11. 2021

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

UGOTOVITVE RAZISKAVE (X.)

- **Struktura pritožnikov** → v skoraj vseh primerih so bili pritožniki prebivalci lokalne skupnosti (tako na mestnih PP kot tudi na PP v manjših/večjih krajih; tudi turističnih)
- **Ali je PomP moč umestiti v kontekst policijskega dela v (lokalni) skupnosti?** → **PP v manjših/večjih krajih** → **NE**; komunikacija med policijo in prebivalci v PomP se precej razlikuje od komunikacije, ki poteka prek vzvodov PDS (delo VPO, preventivne aktivnosti ipd.); **mestne PP** → **večina** → **PomP so lahko razumljeni tudi kot PDS**, vendar so temelj PDS aktivnosti VPO (ti so glavna vez med občani in policijo); "s svojim poznavanjem okolja in ljudi lahko v mnogih primerih razrešijo nesoglasje med občani in policijo, ne da bi občani formalno vložili pritožbe" ("v mnogih primerih zadostuje, da pritožniku pojasnijo postopke in pooblastila policije" !!)

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

29. 11. 2021

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

Skupnost občin Slovenije
Association of Municipalities and Towns of Slovenia

SKLEPNE UGOTOVITVE

- **Izobraževanje in usposabljanje** VPE in pooblaščenih policistov → **še veliko rezerv !!** (3/5, 2 pred prvim)
- **Pretirana samozavest in prepričanje večine ali vsaj nekaterih izvajalcev, da PomP vodijo brežhibno** ("pripomb izvajalcev monitoringa ni", "monitoring ne vpliva oz. ne vpliva bistveno na uspešnost izvedbe", "kritike prtožnikov glede pristranskosti neutemeljene")
- **Do soočenja pritožnika in policista v večini primerov ne prihaja** → do interakcije, ki bi lahko imela attribute mediacije, sploh ne more priti; posledično je oteženo objektivno ugotavljanje resnice (CRP !)
- **PomP de lege ferenda** → predlogi za manjše in tudi korenitejše spremembe; problem videza (ne)pristranosti; ukinitiv PomP v enotah (selitev na raven PU ali MNZ); izločitev iz MNZ in policije

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH
29. 11. 2021

Univerza v Mariboru

Fakulteta za varnostne vede

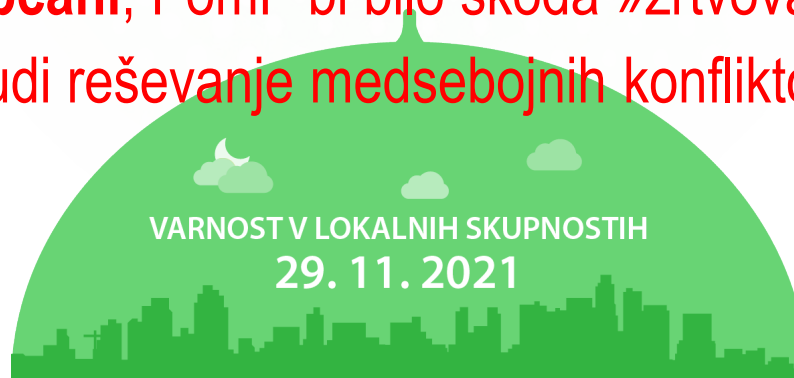
ZAKLJUČEK

Skupnost občin Slovenije

Association of Municipalities and Towns of Slovenia

- Intervjuvanci s PP, ki so v urbanem okolju → **manj "ortodoksno" dojemaje PDS** ("PomP je lahko razumljen tudi kot PDS")
- **Kljub temu...izvajalci PomP vidijo predvsem kot del (formalnega) pritožbenega mehanizma zoper policijo; ne zaznavajo jih kot vzvod PD(L)S**
- To je morda tudi odraz tega, da PomP tako v očeh večine intervjuvancev, kot tudi pritožnikov, ter tudi de facto, niso to, kar bi naj bili – oblika mediacije
- Odprava PomP ? CRP: PomP so kljub pomanjkljivostim **dobrodošla oblika neposredne komunikacije med policijo in občani**; PomP bi bilo škoda »žrtvovati« (!!)
- (Re)definicija PDS !? **PD(L)S je tudi reševanje medsebojnih konfliktov med občani in policijo...**

VARNOST V LOKALNIH SKUPNOSTIH

29. 11. 2021